

POSTANOWIENIE

Dnia 18 stycznia 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Strzelczyk (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Monika Koba

SSN Katarzyna Tyczka-Rote

w sprawie z wniosku G. S.A. w G.

przy uczestnictwie:

- Skarbu Państwa - Ministra Skarbu Państwa

- K. Holdingu Węglowego S.A. w K.

o wpis spółki do Krajowego Rejestru Sądowego

i skargi Prokuratora Prokuratury Okręgowej w K.

o wznowienie postępowania

oraz sprawy wszczętej z urzędu

przy uczestnictwie:

- G. S.A. w G.

- Skarbu Państwa - Ministra Skarbu Państwa

- K. Holdingu Węglowego S.A. w K.

- Prokuratora Prokuratury Okręgowej w K.

o wykreślenie podmiotu z Krajowego Rejestru Sądowego

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

w Izbie Cywilnej w dniu 18 stycznia 2017 r.,

skargi kasacyjnej wnioskodawcy G. S.A. w G.

od postanowienia Sądu Okręgowego w K.

z dnia 15 września 2015 r.,

1) prostuje z urzędu oczywistą niedokładność w zaskarżonym postanowieniu w ten sposób, że po sygnaturze akt "XIX Ga .../15" wpisuje po przecinku sygn. akt " XIX Ga .../15".

2) odrzuca skargę kasacyjną skierowaną do oddalenia apelacji od postanowienia Sądu Rejonowego Katowice-Wschód w K. z dnia 12 marca 2015 r., sygn. akt KA. VIII NS-REJ. KRS/.../15/447.

3) oddala skargę kasacyjną w pozostałej części.

4) oddala wnioski o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Prokurator Okręgowy w K. złożył dnia 8 marca 2010 r. skargę o wznowienie postępowania zakończonym prawomocnym postanowieniem Sądu Rejonowego w K. z dnia 22 marca 2006 r. na podstawie którego został dokonany wpis do Krajowego Rejestru Sądowego spółki „G.” Spółki Akcyjnej z siedzibą w K. (obecnie w G.).

Skarga została oparta na podstawie art. 401 pkt 2, 403 § 2 w zw. z art. 524 k.p.c. z uzasadnieniem, że spółka w toku postępowania rejestrowego nie była należycie reprezentowana oraz ze względu na późniejsze wykrycie nowych okoliczności faktycznych, w których wpis spółki do rejestru nie powinien nastąpić. Nową okolicznością były według Prokuratora zeznania złożone przez świadka R.K. na okoliczność wejścia w posiadanie przez niego dokumentów akcji „G.” S.A. i ich sprzedaży M. N. i P. R. jako walorów historyczno - kolekcjonerskich, a nie praw udziałowych w spółce.

Sąd Rejonowy w K. wezwał do udziału w sprawie w charakterze uczestnika Skarb Państwa oraz dopuścił do udziału w sprawie w charakterze uczestnika K. Holding Węglowy SA Kopalnię Węgla Kamiennego „W.” w K.. Wskazani Uczestnicy popierali skargę o wznowienie i oddalenie wniosku o wpis spółki „G.” do Krajowego Rejestru Sądowego.

Uczestniczka postępowania spółka „G.” przede wszystkim wносиła o odrzucenie skargi jako złożonej po upływie ustawowego terminu i niedopuszczalnej ze względu na brak uzasadnienia podstawy wznowienia, a w dalszej części wniosła o oddalenie skargi.

Postanowieniem z dnia 12 marca 2015 r. Sąd Rejonowy uchylił swoje postanowienie z dnia 22 marca 2006 r. i dokonany na jego podstawie wpis do Krajowego Rejestru Sądowego, oddalił wniosek o wpis spółki „G.” S.A. oraz wykreślił z Krajowego Rejestru Sądowego wpis dokonany na podstawie w/w postanowienia. Ponadto postanowieniem z tego samego dnia wydanym z urzędu Sąd Rejonowy wykreślił „podmiot” z Krajowego Rejestru Sądowego.

Sąd Rejonowy oparł swe rozstrzygnięcia na następujących ustaleniach. Spółka „G.” S.A. z siedzibą w K. była pierwotnie utworzona, jako spółka córka spółki niemieckiej. Po pierwszej wojnie światowej niemiecka korporacja cały majątek pozostały na terytorium Polski wniosła aportem do utworzonej zgodnie z prawem polskim spółki „G.” SA z siedzibą w K.. Od 1926 r. 100% akcji tej spółki tj. 172 akcji na okaziciela należały do amerykańskiej spółki „S.” (S.) z siedzibą w D. USA. Zgodnie z dekretem z dnia 3 lutego 1947 r. o rejestracji i umarzaniu niektórych dokumentów na okaziciela emitowanych przed dniem 1 września 1939 r. (jedn. tekst Dz. U. z 1948 r., Nr 28, poz. 190) akcje spółki „G.” zostały zarejestrowane jako ważne papiery wartościowe, nie podlegające umorzeniu. Po zakończeniu drugiej wojny światowej mienie stanowiące własność spółki zostało znacjonalizowane w trybie ustawy z dnia 3 stycznia 1946 r. o przejęciu na własność państwa podstawowych gałęzi gospodarki narodowej (Dz. U. z 1946 r., Nr 3, poz. 17 ze zm.). Dnia 16 lipca 1960 r. w Waszyngtonie został zawarty układ pomiędzy rządem Stanów Zjednoczonych Ameryki a rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, na mocy którego rząd PRL zapłacił 40 mln USD na uregulowanie roszczeń obywateli Stanów Zjednoczonych. Swoje roszczenia zgłosiła również spółka „S.”, której przyznano odszkodowanie za 100 % akcji spółki „G.”. Akcje tej spółki trafiły do polskiego ministerstwa finansów i zostały przeznaczone do zniszczenia. Pracownicy Spółdzielni Surowców Wtórnych w W. odpowiedzialni za zniszczenie dokumentów wybrali sobie paczki z akcjami różnych spółek, wśród których były akcje spółki „G.”. Akcje te trafiły na rynek staroci, gdzie kupił je R. K. M. N. w 2003 r. kupił pierwsze trzy sztuki dokumentów akcji spółki „G.” w tym jedną od R.K.. W dniu 25 marca 2005 r. M.N. oraz P.R. nabyli od R. K. dalsze 100 sztuk akcji. W oparciu o nabyte w ten sposób akcje M.N., P.R., J.S. oraz M. K. wskazując, że reprezentują 61,6% akcji zwrócili się do sądu o upoważnienie do zwołania nadzwyczajnego zgromadzenia akcjonariuszy. Na podstawie sądowego upoważnienia zwołali takie zgromadzenie na dzień 23 września 2015 r., na którym zostały podjęte uchwały dotyczące powołania nowej rady nadzorczej, podwyższenia kapitału zakładowego, przeniesienia siedziby do G. oraz zmiany statutu i nadania mu nowej, dostosowanej do treści kodeksu spółek handlowych, treści. Uchwałą z dnia 23 września 2005 r. nowo powołana rada nadzorcza

powołała zarząd w osobach M. N., M. K., P. R., J. S., M. K. oraz E. S. Radca prawny L. P., legitymując się pełnomocnictwem udzielonym przez powołany zarząd spółki, złożył wniosek o wpis spółki do Krajowego Rejestru Sądowego, który został uwzględniony postanowieniem Sądu Rejonowego w K. z dnia 22 marca 2006 r. W dniu 28 kwietnia 2010 r. wpłynęła do tego Sądu skarga Prokuratora Okręgowego w K. o wznowienie postępowania zakończonego postanowieniem z dnia 20 lipca 2005 r. upoważniającym wnioskodawców do zwołania nadzwyczajnego walnego zgromadzenia akcjonariuszy spółki „G.”. W wyniku wznowionego postępowania w sprawie Sąd Rejonowy postanowieniem z dnia 17 lipca 2013 r. zmienił swoje postanowienie z dnia 20 lipca 2005 r. w ten sposób, że oddalił wniosek o upoważnienie do zwołania zgromadzenia. W uzasadnieniu tego postanowienia Sąd Rejonowy przyjął, że M. N., P. R. oraz J. S. nie posiadali w dniu złożenia wniosku statusu akcjonariuszy spółki „G.”, nigdy bowiem nie nabyli praw do akcji a jedynie nabyli dokumenty akcji spółki jako dokumenty o walorach kolekcjonersko - historycznych. Zwołane na dzień 23 września 2005 r. nadzwyczajne walne zgromadzenie nie było zgromadzeniem akcjonariuszy lecz spotkaniem kilku osób. Podjęte przez te osoby uchwały są uchwałami nieistniejącymi, a więc nie odnoszą żadnego skutku. Dotyczy to także wyboru rady nadzorczej. Nieistniejąca jest też uchwała o powołaniu zarządu a wobec tego w postępowaniu rejestrowym spółka „G.” nie była prawidłowo reprezentowana.

Odnosząc się do zachowania terminu do wniesienia skargi o wznowienie postępowania o wpis spółki do Krajowego Rejestru Sądowego Sąd Rejonowy wskazał, że dopiero przejście śledztwa do etapu przeciwko osobie i możliwość wykorzystania części akt z postępowania przygotowawczego do postępowania pozakarnego i wykonanie w tym postępowaniu czynności z udziałem świadka R.K. otworzyły termin do złożenia skargi o wznowienie postępowania.

Na tej podstawie faktycznej Sąd Rejonowy uznając, że jest związany ustaleniami i wnioskami poczynionymi w odrębnym postępowaniu o wznowienie postępowania w sprawie z wniosku o upoważnienie do zwołania Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia, podzielił argumenty zawarte w skardze Prokuratora i uwzględnił jego żądanie wznowienia postępowania i oddalenia wniosku o wpis spółki G. do Krajowego Rejestru Sądowego.

Uzasadniając wydane z urzędu postanowienie z dnia 12 marca 2015 r. Sąd Rejonowy wskazał, że konsekwencją wykreślenia wpisu nr 1 z Krajowego Rejestru Sądowego jest wykreślenie jako niedopuszczalnych, pozostałych wpisów dotyczących spółki, a w konsekwencji również samej spółki.

Postanowieniem z dnia 15 września 2015 r. Sąd Okręgowy w K. oddalił apelację „G.” Spółki Akcyjnej od postanowienia Sądu Rejonowego w K. wydanego w przedmiocie skargi o wznowienie postępowania oraz wydanego z urzędu w przedmiocie wykreślenia podmiotu z Krajowego Rejestru Sądowego.

Rozważając kwestię zachowania terminu do wniesienia skargi o wznowienie postępowania Sąd Okręgowy podniósł, iż w toku postępowania przed Sądem pierwszej instancji, wywołanego skargą o wznowienie postępowania, uległ istotnym zmianom stan prawny. W dniu 17 lipca 2010 r. weszła w życie ustawa z dnia 29 kwietnia 2010 r. o zmianie ustawy – Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz. U. 2010.106.671 dalej - jako u.z.u. o KRS). Zgodnie z art. 2 ust. 1 tej ustawy w sprawach o wpis do Krajowego Rejestru Sądowego spółek kapitałowych zawiązanych przed dniem 1 września 1939 r., zakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, prokurator może żądać wznowienia postępowania także, jeżeli zachodzą okoliczności uzasadniające stwierdzenie nieważności uchwały wspólników albo uchwały walnego zgromadzenia, stanowiącej podstawę wpisu spółki do Krajowego Rejestru Sądowego. Przepisu art. 55 Kodeksu postępowania cywilnego nie stosuje się. Stosownie do treści art. 2 ust. 2 w przypadku wznowienia postępowania w sprawach o wpis do Krajowego Rejestru Sądowego podmiotów uprzednio wpisanych do dotychczasowych rejestrów, sąd rejestrowy, poza zakresem określonym w art. 23 ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz. U. z 2007 r. Nr 168, poz. 1186, z późn. zm.) bada okoliczności, określone w art. 9b ust. 1 ustawy o KRS. W art. 2 ust. 3 zostały określone czasowe granice dopuszczalności wznowienia ze skargi prokuratora w ten sposób, że nie wznowia się postępowania, o którym mowa w ust. 1, jeżeli od dnia wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego upłynęło 5 lat, jednakże w każdym przypadku termin ten nie może się skończyć wcześniej niż przed upływem 3 lat od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Zdaniem Sądu Okręgowego, przepis ten nie ogranicza prokuratora terminami do wniesienia skargi innymi niż pięcioletni od dnia wpisu spółki do rejestru. Pomimo, iż skarga w przedmiotowej sprawie została wniesiona przed dniem wejście w życie omawianej ustawy prokurator na jej podstawie może także popierać skargę wcześniej wniesioną opartą na twierdzeniu, że zachodzą przesłanki uzasadniające stwierdzenie nieważności uchwały zgromadzenia wspólników albo walnego zgromadzenia stanowiących podstawę wpisu spółki do Krajowego Rejestru Sądowego.

Niezależnie od tej oceny Sąd Okręgowy podzielił stanowisko Sądu pierwszej instancji odnośnie zachowania przez prokuratora trzymiesięcznego terminu do wznowienia postępowania liczonego od dnia, w którym strona dowiedziała się o podstawie wznowienia. W tym zakresie Sąd Okręgowy podniósł, że istotna jest wiedza nie tylko o istnieniu sprzedaży akcji kolekcjonerskich ale także wiedza o dalszych konsekwencjach tej transakcji dla postępowania o zarejestrowanie spółki.

W ramach zarzutu naruszenia art. 365 § 1 k.p.c. Sąd Okręgowy uznał częściowo jego zasadność jedynie w związku z zaprzestaniem własnych ustaleń faktycznych i oparciem się na ustaleniach poczynionych w innym postępowaniu o upoważnienie akcjonariuszy do zwołania nadzwyczajnego walnego zgromadzenia. Jednak Sąd Okręgowy przyjął, że nie było konieczne ponowne przeprowadzenie dowodów a wystarczające do rozstrzygnięcia w przedmiotowej sprawie było to, że prawomocnym postanowieniem z dnia 17 lipca 2013 r., po uwzględnieniu skargi o wznowienie postępowania, został oddalony wniosek rzekomych akcjonariuszy „G.” S.A. o ich upoważnienie do zwołania walnego zgromadzenia z tego powodu, że nie są oni akcjonariuszami a tą oceną jest związany sąd w innym postępowaniu. Następstwem takiego orzeczenia musi być uznanie, że zgromadzenie akcjonariuszy zwołane bez ważnego upoważnienia przez osoby nie będące akcjonariuszami nie jest władne podejmować jakiegokolwiek uchwały. Okoliczność tę Sąd Rejestrowy wziął pod uwagę z urzędu stosownie do treści art. 9 b ust. 1 u.z.u. o KRS.

W związku z zawartym w apelacji zarzutem naruszenia art. 12 u. o KRS Sąd Okręgowy wskazał, że zaskarżone orzeczenie o wykreśleniu spółki z rejestru pomimo takiej jego sentencji w istocie nie ma charakteru konstytutywnego i nie prowadzi do utraty bytu prawnego spółki ale prowadzi jedynie do usunięcia figurujących w rejestrze danych spółki. Sąd Okręgowy podniósł jedynie, że do wykreślenia tych danych powinno dojść po uprawomocnieniu się postanowienia o wykreśleniu pierwszego wpisu obejmującego firmę, siedzibę, przedmiot działania, organy.

Wnioskodawczyni „G.” Spółka Akcyjna z siedzibą w G. wniosła skargę kasacyjną opartą zarówno na naruszeniu przepisów postępowania jak i przepisów prawa materialnego. W pierwszej grupie zarzutów wskazała na naruszenie art. 236, 378 § 1, 381, 382 w zw. z art. 391 § 1 i art. 13 § 2 k.p.c.; art. 407 § 1 oraz art. 410 § ...w zw. z art. 524 § 2 i 13 § 2 k.p.c.; art. 403 § 2 w zw. z art. 524 § 2, art. 401 pkt 2, 407 § 1, art. 410 § 1 oraz art. 13 § 2 k.p.c.; art. 365 § 1 w zw. z art. 391 § 1, art. 13 § 2 k.p.c.

Za naruszenie norm prawa materialnego uznaje spółka niewłaściwe zastosowanie art. 2 ust. 3 w zw. z art. 3 u.z.u. o KRS oraz art. 12 ust. 3 u. o KRS a także niezastosowanie w sprawie art. 425 § 1 w zw. z art. 423 § 1 i art. 23 § 1 u.o KRS.

Na tych podstawach „G.” S.A. w G. wniosła o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie obu spraw Sądowi Okręgowemu w K. do ponownego rozpoznania, pozostawiają temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Artykuł 7 zdanie pierwsze k.p.c. daje prokuratorowi prawo żądania wszczęcia każdego postępowania cywilnego (z wyłączeniem przewidzianym w zdaniu drugim tego artykułu). Stosownie do treści art. 7 u. o KRS do postępowania przed sądami rejestrowymi stosuje się przepisy Kodeksu postępowania cywilnego o postępowaniu nieprocesowym. Artykuł 7 zdanie pierwsze k.p.c. określa podstawy legitymacji prokuratora w procesie jak i w postępowaniu nieprocesowym (art. 13 § 2 k.p.c.). Podstawy te, jak potrzeba ochrony praworządności, praw obywateli

lub interesu społecznego nawiązują do zadań wyznaczonych temu organowi w przepisach ustrojowych (art. 2, art. 3 ust. 1 pkt 2 ustawy z 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze, t.j. Dz.U. z 2011 r. Nr 270, poz. 1599 ze zm.). Przewidziana w art. 7 k.p.c. kompetencja procesowa prokuratora do wszczęcia postępowania w każdej sprawie obejmuje także uprawnienie do wniesienia skargi o wznowienie postępowania. Jeżeli prokurator uczestniczył w postępowaniu, stosuje się art. 60 § 2 k.p.c., zgodnie z którym prokurator może zaskarżyć każde orzeczenie sądowe, od którego służy środek odwoławczy, zaś terminy do zaskarżenia orzeczeń sądowych, ustanowione dla stron, wiążą również prokuratora. Uprawnienie prokuratora do wniesienia skargi o wznowienie postępowania nieprocesowego podlega ocenie na podstawie szczególnej regulacji zawartej w art. 524 k.p.c.

Podzielając wyrażoną powszechnie opinię, że prokurator może żądać wznowienia postępowania niezależnie od tego, czy wcześniej uczestniczył w postępowaniu należy rozważyć, czy w przypadku, gdy prokurator nie uczestniczył we wcześniejszym postępowaniu może domagać się jego wznowienia wyłącznie w razie spełnienia przesłanki określonej w art. 524 § 2 k.p.c. Zgodnie z jego brzmieniem zainteresowany, który nie był uczestnikiem postępowania zakończonego prawomocnym postanowieniem orzekającym co do istoty, może żądać wznowienia postępowania tylko wtedy, gdy postanowienie to narusza jego prawa. Zastosowanie tego ograniczenia do prokuratora, którego udział w postępowaniu cywilnym usprawiedliwiają względy publiczne, a nie jego własny interes, doprowadziłoby do zupełnego pozbawienia prokuratora możliwości żądania wszczęcia postępowania nieprocesowego, które wcześniej toczyło się i zakończyło bez jego udziału. Warto także wskazać, że wymaganie z art. 524 § 2 k.p.c. może być ujmowane jako ustawowe skonkretyzowanie przesłanki pokrzywdzenia zapadłym orzeczeniem (tzw. *gravamen*). Tymczasem w orzecznictwie nie ma wątpliwości, że kwestia pokrzywdzenia orzeczeniem nie ma zastosowania, w sytuacji wnoszenia środka zaskarżenia przez podmiot działający w interesie publicznym/, w szczególności zaś przez prokuratora (por. uzasadnienie uchwały 7 sędziów z 15 maja 2014 r., III CZP 88/13, OSNC 2014, nr 11, poz. 108).

Według art. 407 k.p.c., skargę o wznowienie postępowania wnosi się w terminie trzymiesięcznym, liczonym się od dnia, w którym strona dowiedziała

się o podstawie wznowienia, a gdy podstawą jest pozbawienie możliwości działania lub brak należytej reprezentacji - od dnia, w którym o wyroku dowiedziała się strona, jej organ lub jej przedstawiciel ustawowy. Jak wskazał Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 20 marca 2009 r. (II CSK 590/08, nie publ.) prokurator zajmuje samodzielną pozycję w postępowaniu cywilnym, a wytaczając powództwo, staje się stroną tego postępowania. Podobnie należy ocenić sytuację, gdy prokurator wnosi na podstawie art. 401 pkt 2 k.p.c. skargę o wznowienie postępowania, w którym nie uczestniczył. Również w takim wypadku zajmuje on samodzielną pozycję strony postępowania. W konsekwencji termin określony w art. 407 § 1 k.p.c. biegnie dla prokuratora od dnia, w którym dowiedział się on o wyroku.

Wyrażone w wymienionym wyroku stanowisko odnosi się również do żądania wznowienia postępowania na podstawach restytucyjnych przez prokuratora, który wcześniej nie uczestniczył w postępowaniu. Termin do wniesienia skargi należy wówczas liczyć także od dnia, w którym prokurator, a nie strona dowiedział się o tych podstawach wznowienia.

Oceniając w ten sposób zachowanie terminu do wniesienia skargi o wznowienie postępowania Sąd Okręgowy prawidłowo uznał, że moment powzięcia przez prokuratora wiedzy o istnieniu podstawy wznowienia nie może być w rozpoznanej sprawie utożsamiany z momentem powzięcia przez niego wiedzy o istnieniu dowodu z zeznań świadka R.K.. W judykaturze Sądu Najwyższego zostało wyjaśnione, że termin do wniesienia skargi o wznowienie postępowania opartej na wykryciu nowych okoliczności faktycznych lub środków dowodowych (art. 403 § 2 k.p.c.) biegnie od dnia, w którym strona dowiedziała się o tej podstawie wznowienia w sposób wiarygodny i mogła ocenić ich prawdopodobny wpływ na wynik sprawy (postanowienie z dnia 25 stycznia 1967 r., II CZ 128/66, OSP 1968, Nr 9, poz. 198 i z dnia 14 października 1976 r., IV CZ 105/76, OSNC 1977, nr 5-6, poz. 96; postanowienie z dnia 3 lutego 2012 r., I CZ 132/11 nie publ.). Nie można jednocześnie pominąć, iż obiektywna ocena wiedzy o podstawie wznowienia odnosi się do prokuratora jako podmiotu uprawnionego na podstawie art. 7 k.p.c. do wszczęcia postępowania cywilnego. W takiej sytuacji wymaga uwzględnienia, tak jak w sensie prawnym - formalnym jest jeden Skarb Państwa i jego działania

podejmowane są przez wielką ilość *stationes fisciones* (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 października 2007 r., III CZ 39/07, OSNC - ZD 2008, nr 2, poz. 50) tak Prokuraturę stanowią - poza Prokuratorem Generalnym - prokuratorzy powszechnych i wojskowych jednostek organizacyjnych, których wewnętrzna struktura organizacyjną określa Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 11 września 2014 r. (Dz. U. 4014.1218) Regulamin wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury wydany na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze (jedn. tekst Dz. U. 2011.270.1599 ze zm.). W związku z tym wiedza prokuratora prowadzącego postępowanie przygotowawcze o nabyciu akcji kolekcjonerskich spółki nie przekłada się na wiedzę prokuratora tej jednostki organizacyjnej, z której właściwością miejscową i rzeczową łączą się zagadnienia związane z postępowaniem rejestrowym.

Omawiane zagadnienie traci jednak na aktualności w związku z wejściem w życie przepisów ustawy z dnia 29 kwietnia 2010 r. o zmianie ustawy - Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowym Rejestrze Sądowym, która w art. 2 ust. 1 przyznała prokuratorowi uprawnienie żądania wznowienia postępowań o wpis do Krajowego Rejestru Sądowego zakończonych przed dniem wejścia w życie tej ustawy spółek kapitałowych zawiązanych dniem 1 września 1939 r., jeżeli zachodzą okoliczności uzasadniające stwierdzenie nieważności uchwały wspólników albo walnego zgromadzenia stanowiących podstawę wpisu. Przy czym żądanie wznowienia nie jest ograniczone żadnym terminem, poza pięć i trzyletnim terminem określonym w art. 2 ust. 3 tej ustawy. Omawiany art. 2 ustawy nie odnosi się do treści zmienianej ustawy ale kreuje samodzielne, dodatkowe uprawnienie prokuratora, poza ogólnymi uprawnieniami z Kodeksu postępowania cywilnego w przypadku zaistnienia szczególnej przesłanki, tj. wystąpienia okoliczności uzasadniających stwierdzenie nieważności uchwały wspólników, stanowiącej podstawę wpisu spółki do Krajowego Rejestru Sądowego. Dlatego nie można o jego stosowaniu w zasięgu czasowym rozstrzygać przez pryzmat art. 3 dotyczącego stosowania zmian ustawy – Przepisy wprowadzające ustawę o KRS. Jak wynika z uzasadnienia projektu ustawy zmieniającej, regulacja ta umożliwia kontrolę post factum, przez zastosowanie procedur kontrolnych również w stosunku

do podmiotów już wpisanych do Krajowego Rejestru Sądowego, co do których zachodzą istotne wątpliwości w związku z prawidłowością ich reaktywacji. Celem tej instytucji jest ponowna weryfikacja orzeczenia sądu rejestrowego w celu ustalenia istnienia praw do spółki po stronie osób, które z tego prawa wywodzą skutki prawne. W przypadku wznowienia postępowania sąd bada okoliczności analogiczne jak wskazane w art. 9b ust. 1.

W związku z tym, że ustawa z dnia 29 kwietnia 2010 r., która weszła w życie z dniem 17 lipca 2010 r. nie przewiduje dla stosowania jej art. 2 żadnych przepisów intertemporalnych, odwołując się obowiązującej w polskim systemie prawa postępowania cywilnego zasady bezpośredniego i bezzwłocznego działania norm procesowych (art. XV § 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Przepisy wprowadzających Kodeks postępowania cywilnego Dz. U. Nr 43, poz. 297 ze zm.) należy uznać, iż ta norma procesowa ma bezpośrednie zastosowanie do postępowania cywilnego toczącego się w chwili jej wejścia w życie a to usprawiedliwia wniosek, iż został zachowany przez prokuratora termin do wniesienia skargi o wznowienie postępowania opartej na okolicznościach uzasadniających stwierdzenie nieważności uchwał walnego zgromadzenia spółki „G.” podjętych dnia 23 września 2005 r. będących podstawą wpisu tej spółki do Krajowego Rejestru Sądowego.

Zdaniem Sądu Najwyższego nie doszło do zarzucanego w skardze kasacyjnej naruszenia art. 365 § 1 k.p.c. który stosuje się odpowiednio w postępowaniu nieprocesowym. Stanowi on, że orzeczenie prawomocne wiąże nie tylko strony i sąd, który je wydał, lecz również inne sądy oraz inne organy państwowe i organy administracji publicznej, a w wypadkach w ustawie przewidzianych także inne osoby. Oznacza to, że dopóki prawomocne postanowienie sądu co do istoty, wydane w postępowaniu rejestrowym nie zostanie zmienione, wiąże inne sądy.

W orzecznictwie wyjaśniono, że przewidzianą w art. 365 moc wiążąca ma tylko sentencja orzeczenia, nie mają jej zaś zawarte w uzasadnieniu motywy rozstrzygnięcia sądu (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 13 stycznia 2000 r., II CKN 655/98, nie publ., i z dnia 23 maja 2002 r., IV CKN 1073/00, nie publ.);

niekiedy jednak ze względu na ogólność rozstrzygnięcia wyrażonego w sentencji orzeczenia okoliczności objęte uzasadnieniem mogą służyć do sprecyzowania zakresu mocy wiążącej rozstrzygnięcia. Możliwość odwołania się do tych okoliczności nie budzi wątpliwości zarówno w piśmiennictwie, jak i w orzecznictwie (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 13 października 2005 r., I CK 217/05, nie publ. i z dnia 15 lutego 2007 r., II CSK 452/06, OSNC-ZD 2008, nr 1, poz. 20). Na tej podstawie słusznie Sąd drugiej instancji uznał, iż osoby zwołujące walne zgromadzenie w dniu 23 września 2005 r. jak i uczestniczące w tym posiedzeniu nie były akcjonariuszami. Jak przyjmuje się w orzecznictwie Sądu Najwyższego zebranie osób nieuprawnionych nie stanowi walnego zgromadzenia, a podjęte przez takie zebranie uchwały należy uznać za nieistniejące zob. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 13 marca 1998 r. I CKN 563/97, OSNC 1998/12/205; z dnia 12 grudnia 2008 r., II CSK 278/08, nie publ.). Jest to dalej idąca sankcja niż stwierdzenie nieważności uchwał.

Jak sam wskazał Sąd Okręgowy wydane z urzędu postanowienie z użytym w sentencji stwierdzeniem o wykreśleniu „podmiotu” z Krajowego Rejestru Sądowego miało tylko charakter techniczny i jako takie nie prowadziło pośrednio, czy bezpośrednio do ustania bytu prawnego spółki. Konsekwencje te wiążą się z odmową wpisu spółki do Krajowego Rejestru Sądowego a reguluje je art. 9 ust. 2a zdanie pierwsze ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz. U. 1997.121.770 ze zm.). Zgodnie z art. 519 § 3 k.p.c. w postępowaniu rejestrowym skarga kasacyjna przysługuje jedynie od postanowień sądu drugiej instancji w przedmiocie wpisu lub wykreślenia z rejestru podmiotu podlegającego rejestracji.

Z tych wszystkich względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁶ § 3 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. odrzucił skargę spółki skierowaną do postanowienia „o wykreśleniu podmiotu” prostując jednocześnie zaskarżone postanowienie na podstawie art. 350 § 3 w z. z art. 398²¹ oraz art. 13 § 2 k.p.c.

Ze wskazanych wyżej przyczyn Sąd Najwyższy oddalił skargę kasacyjną w pozostałej części na podstawie art. 398¹⁴ w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.

O kosztach postępowania kasacyjnego Sąd Najwyższy orzekł jak wyżej na podstawie art. 520 § 1 k.p.c.

kc

jw